

het voordeel hebben ze nauwkeurig te kunnen beschrijven en te kunnen fotograferen. Er moet wel op gewezen worden dat exemplaren alleen tot de ondersoort *alba* kunnen behoren als beide kenmerken (geheel witte onderzijde zonder donkere stippen en goudgele bovenzijde) aanwezig zijn.

Hoe kan de vondst van de Kerkuil bij Ommen in de winter van 1976 (toen er veel sneeuw lag) en zijn latere vondst in het broedseizoen aan de westkust van Frankrijk, worden verklaard? Ik zou de veronderstelling willen opperen dat deze vogel aanvankelijk naar het noorden is gevlogen en later naar zijn broedgebied is teruggekeerd.

Summary

Possible occurrence of Tyto alba alba in the Netherlands

On 22 January 1976 a Barn Owl *Tyto alba* was captured and ringed near Ommen (Overijssel) Netherlands. Its plumage (underparts, face and underwing immaculate white lacking dark spots (figure 1), upperparts orange-yellow) matched in all respects to the description of the race *alba*. On 20 April 1976 it was reported as being killed by traffic near Varades, Loire-Atlantique (47.23 N, 01.02 W) at the west coast of France, in the breeding area of the race *alba*. It is supposed that this owl after having dispersed to the north returned in spring to its breeding area in SW. France.

Literatuur

- Avifauna van Nederland. 1970. (Samengesteld door de Commissie voor de Nederlandse Avifauna) Tweede bijgewerkte druk. Brill, Leiden.
- BISSELING, G. A. L. & TEKKE, M. J. 1933. Witborstige Kerkuilen, *Tyto alba* subsp., uit de omgeving van Dordrecht. Org. Club ned. Vogelk. 6: 70-71.
- ERKENS, J. 1968. Lichte en donkere Kerkuilen in Zuid-Limburg. *Limosa* 41: 73.
- EYKMAN, C. *et al.* 1941. De Nederlandsche Vogels, 2. Wageningsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wageningen.
- SPENCER, R. & HUDSON, R. 1980. Report on bird ringing for 1979. *Ring Migration* 3: 65-108.
- VAURIE, C. 1965. The birds of the Palearctic fauna. Non-Passeriformes. Witherby, London.
- VOOUS, K. H. 1950. On the distributional and genetical origin of the intermediate populations of the Barnowl (*Tyto alba*) in Europe. In *Syllogomena Biologica* (Festschrift Otto Kleinschmidt): 429-443. Akademische Verlagsgesellschaft, Leipzig.

Vangst van een Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta* in Nederland

Op 2 september 1979 werd langs de Oostvaardersdijk ter hoogte van km paal 28 in Zuidelijk Flevoland een Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta* gevangen. De vangst werd gedaan in een mistnet dat opgesteld stond in een strook wilgen aan de voet van de dijk. De vogel werd door E. R. Osieck en M. J. Verdonk geringd (Arnhem A 294 882), beschreven, gefotografeerd en daarna losgelaten.

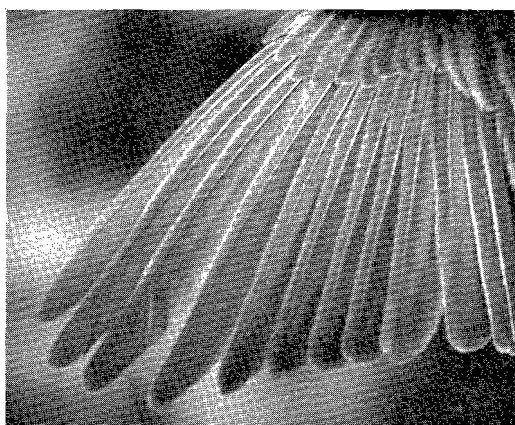
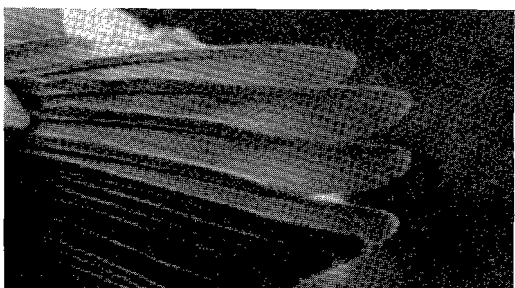
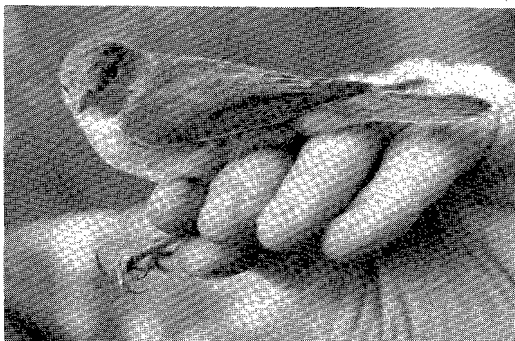
De beschrijving van deze vogel luidt als volgt: bovenzijde grijsgroen naar de kop lichter. Rugveren bruingrijs naar de randen overgaand in olijfgroen, waardoor over het geheel de groene tint overheerst. Witgele wenkbrauwstreep en geelwitte oogring. Teugelveren bleek met donkere toppen. Onderzijde geel vermengd met wit. Onderstaartdekveren bleekgeel. Ondervleugeldekveren met geel. Bovenvleugeldekveren als rug. Pennen grijsbruin, buitenste staartpen iets bleker met lichtgerande buitenvlag. Overige buitenvlaggen met bleekgele randen.

Bovensnavel licht hoornkleurig, ondersnavel aan de basis roze naar de punt toe geel met gele snijrand. Iris donkerbruin, pupil zwart. Poten grijs met blauwgroene tint. Drie snorharen (*ric-tal bristles*). Schedelverbening incompleet; het betrof dus een eerstejaars vogel hoewel de slagpennen lichte slijtage vertoonden (*cf.* Svensson 1975).

Vleugellengte 65 mm. Vleugels reiken in zit niet voorbij de bovenstaartdekveren. Staartlengte 50 mm. Brede snavelbasis als Spotvogel *H. icterina* (ter hoogte van neusgaten 4 mm). Vleugelformule 3 = 4, 5 (0.5 mm), 6 (3), 7 (6), 8 (8). Tweede grote slagpen (GS 2) 5.5 mm korter dan de vleugeltop, dus reikt iets voorbij GS 7. GS 1 reikt 6 mm voorbij de langste grote slagpendekveer. Buitenvlag van GS 3-5 versmald (*emarginated*). Inbocht (*notch*) GS 3 14.5 mm lang. In het leefnetje liet de vogel enkele malen een roep horen („trrrrgk”) die deed denken aan die van de Winterkoning *Troglodytes troglodytes* en duidelijk verschilde van de muzikale roep van de Spotvogel.

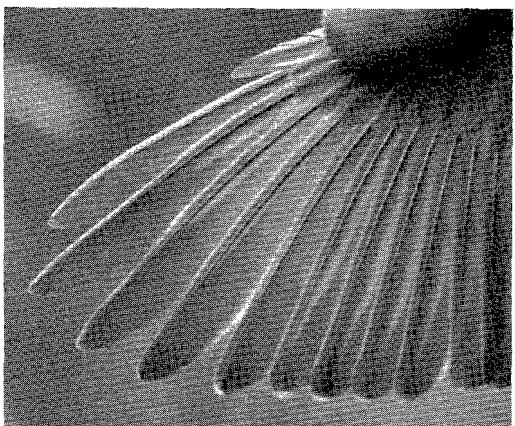
De belangrijkste handkenmerken van de Orpheusspotvogel zijn de korte vleugel 61—68.5 mm (Spotvogel: 73—82 mm), de lange GS 1: 2.5—8 mm voorbij de langste grote slagpendekveer (Spotvogel: 3 mm korter tot 3 mm langer), een meestal korte GS 2 top reikt niet verder dan GS 6-7 (Spotvogel: GS 4-5) en de versmalling van GS 5 (Svensson 1975). Deze kenmerken zijn voldoende voor de herkenning van een Orpheusspotvogel mits men er zeker van is met

Mr F. Haverschmidt, Wolfskuilstraat 16,
7731 AT Ommen

Orpheusspotvogel, 2 september 1979, Zuidelijk Flevoland (Marian Verdonk). Vergelijk positie vleugeltop op de staart en vleugelformule met die op foto's van Spotvogel, *Hippolais polyglotta*.

Spotvogel, 12 juli 1981, Zuidelijk Flevoland (Marian Verdonk). *Hippolais icterina*.

Fitis, 12 juli 1981, Zuidelijk Flevoland, (Marian Verdonk). Deze soort heeft dezelfde vleugelformule als Orpheusspotvogel. *Phylloscopus trochilus*.

een spotvogel *Hippolais spec.* te doen te hebben (Fitis *Phylloscopus trochilus* heeft bovengenoemde kenmerken ook!). De spotvogelachtigen kan men herkennen aan de brede snavelbasis („bill flattened and wide”, Witherby 1938: 61).

Dit zou de eerste vangst voor Nederland zijn geweest ware het niet dat H. E. Fabritius en B. A. F. Muusers twee maanden eerder (8 juli) ook een Orpheusspotvogel vingen te Avenhorn (NH). In de beschrijving wordt gesproken van een spotvogelachtige vogel met iets gelere borst en buik dan de Spotvogel, vleugellengte 65 mm,

staartlengte 53 mm, GS 3-5 met versmalde buitenvlag en GS 2 duidelijk korter dan GS 6. De pootkleur was grijsachtig bruin. Verder is er nog een derde waarneming uit 1979: een zingend exemplaar van 12 juni tot 12 juli te Vlagtwedde (Gr) waarvan door L. E. J. Bot een geluidsopname werd gemaakt. Beide ringvangsten en deze zangwaarneming zijn door de CDNA aanvaard (gegevens van beide laatste gevallen ontleend aan archief CDNA). In de Avifauna van Nederland (1970) staan twee waarnemingen van Orpheusspotvogels vermeld, maar een nadere bestudering van de beschrijvingen levert nogal wat twijfels op of dit aanvaardbare gevallen zijn (Osieck 1981).

De Orpheusspotvogel is broedvogel van het Iberisch Schiereiland, NW. Afrika, Italië en Frankrijk (Voous 1960). De soort heeft zich in Frankrijk de laatste tijd in noordelijke richting uitgebreid en komt nu vlakbij de Belgische grens voor (Yeatman 1976). Desondanks is deze soort ook in België een zeldzame soort. Tot 1979 waren er slechts drie aanvaarde gevallen, alle ringvangsten: 14 juli 1970 Chertal/Luik, 11 mei 1973 Lembeke (Oost-Vlaanderen), 5 juni 1977 Sombreffe (Namur) (Collete & Buysse 1974, Clobert *et al.* 1977). Afgezien van drie niet-aanvaarde

zangwaarnemingen (1967, 1969, 1971) werden in 1976 en 1978 zingende Orpheusspotvogels waargenomen op drie plaatsen in Namur en Hainaut maar deze zijn door de Waalse homologatiecommissie nog niet behandeld (in Devillers & Terschuren 1979). Wel werd in 1975 de eerste waarneming uit Luxemburg bekend (Melchior 1977). In 1979 werden er tenminste drie zingende exemplaren in België vastgesteld: 3—9 juni Villers-la-Loue (Luxembourg), 22—27 juni Frasnes-les-Couvin (Namur), 27 juni—3 juli Hayons (Luxembourg). Devillers & Terschuren (1979) geven beschrijvingen van beide eerste gevallen en maken melding van het derde geval. Verder werd in augustus nog een zingende vogel gemeld uit Het Zwin (West-Vlaanderen) (*Dutch Birding* 1: 134). In tegenstelling tot de Benelux is de Orpheusspotvogel op de Britse eilanden een jaarlijkse gast (cf. Sharrock 1974).

Summary

Capture of a Melodious Warbler Hippolais polyglotta in the Netherlands

A capture of a Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* on 2 September 1979 in Zuidelijk Flevoland is reported. In the same year two other records of this species were made: a capture on 8 July, Avenhorn (NH) and a singing bird in the period 12 June—12 July, Vlagtwedde (Gr). Two earlier records have been published but after a critical examination of the evidence available these observations are considered doubtful (Osieck 1981).

Literatuur

- CLOBERT, J., LERUTH, Y. & VANSTEENWEGEN, C. 1977. Nouvelle capture d'une Hypolais polyglotte, *Hippolais polyglotta*, en Belgique. *Gerfaut* 67: 463—465.
- COLLETTE, P. & BUYSSE, J. 1974. Premières captures de l'Hypolais polyglotte (*Hippolais polyglotta*) en Belgique. *Gerfaut* 64: 123—126.
- DEVILLERS, P. & TERSCHUREN, J. 1979. Hypolais polyglottes dans le sud de la Belgique; leur identification. *Gerfaut* 69: 269—274.
- MELCHIOR, E. 1977. Orpheusspötter (*Hippolais polyglotta*) erstmals in Luxemburg nachgewiesen. *Regulus* 12: 175—177.
- OSIECK, E. R. 1981. Waarnemingen van Orpheusspotvogel in 1960 en 1968 ten onrechte aanvaard. *Dutch Birding* 3: 23—25.
- SHARROCK, J. T. R. 1974. Scarce migrant birds in Britain and Ireland. Poyser, Berkhamsted.
- SVENSSON, L. 1975. Identification guide to European passerines. Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm.
- WITHERBY, H. F. *et al.* 1938. The handbook of British birds, 2. Witherby, London.

YEATMAN, L. 1976. Atlas des oiseaux nicheurs de France de 1970 à 1975. Ministère de la Qualité de la Vie — Environnement, Paris.

E. R. Osieck, Steffenshein 20, 1251 ZE Laren (NH)

Tweede vangst van een Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis* op Schiermonnikoog

Op 10 oktober 1980 werd in een mistnet in de Kobbduinen op Schiermonnikoog een vogel gevangen, die als Noordse Boszanger werd gedermineerd. Van deze vogel werden foto's genomen, een beschrijving gemaakt en de vogel werd geringd (Arnhem E 67 988).

De beschrijving van deze vogel is als volgt: Voorhoofd, kruin, nek, mantel en stuit olijfgroen. Lange en duidelijke wenkbrauwstreep, van voren geel, verder naar achteren overgaand in witachtig geel. Donkere oogstreep. Duidelijk zichtbare witte vleugelstreep, daarboven een vaag zichtbare groengelige vleugelstreep (figuur 1). Slagpennen donkergrijs; rand van buitenvlag groengeel. Grote slagpendekveren gekleurd als slagpennen, maar met een wit zoompje aan de buitenvlag. Kleine slagpendekveren zonder wit zoompje. Kleine vleugeldekveren grijs met groene zoom. Onderstaartdekveren en ondervleugeldekveren wit met citroengeel was. Okselferen citroengeel. Bovenstaartdekveren groen. Staartpennen bruin met een groenig was. Wang geelgroen afgewisseld met vuilwit. Kin lichtgeel; keel als kin, maar iets geler. Borst en buik wit met licht citroengeel was. Flank groengeel. Kleur ondersnavel hoorngel, boven-snavel donkerbruin; binnenkant snavel lichtgeel. Iris sterk donkerbruin en pupil zwart. Poten licht gelig bruin.

Vleugel 63 mm. Staart 44 mm. Snavel 15 mm (tot aan schedelbasis gemeten). De eerste slagpen is even lang als de langste slagpendekveer. De buitenvlag van derde, vierde en vijfde slagpen versmald. De slag- en staartpennen waren niet gesleten, zodat we met een eerstejaars vogel te maken hadden (Svensson 1975). Waarschijnlijk betrof het een vogel van de ondersoort *borealis*, gegeven de bleke onderzijde en de bleekgele wenkbrauwstreep (Williamson 1967).

Dit is het zesde geval voor ons land. In 1976 werd eveneens op Schiermonnikoog een exemplaar gevangen; daarnaast zijn er nog drie waar-